

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

N

Ø

R

R

E

I

NR. 7 - 1973 - 65. ÅRGANG

S

BED OG ARBEJD

S

U

M

HØJSKOLE OG EFTERSKOLE

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Tanker om højskolen - juli 1973

Af forstander Ths. Mogensen

Juli måned 1973 vil sikkert blive stående i min erindring som en betydningsfuld måned. Det var i denne måned højskoleafdelingen i Nr. Nissum stod ansigt til ansigt med kendsgerningen – *at bestå eller forgå*.

Hver eneste dag har sine påtegninger med + eller ÷ med elevtilgang, og denne dag da dette skrives er der overvældende af sidstnævnte.

Mærkeligt er det i denne tid at tale med mennesker, der har interesse for skolen. De spørger om, hvordan det går osv., men ikke een er mødt frem med nye elever. Dette for at bevise, hvor vanskeligt det er at finde elever.

Hvorfor er det så svært?

Mange svar kunne sikkert gives – og bliver givet. Også her er der positive og negative faktorer.

I går havde jeg to samtaler med og om forhenværende højskoleelever. Den første var gammel elev fra Askov. Han omtalte sit højskoleophold på en meget positiv måde. Han så tilbage med tak og glæde og levede den dag i dag med den livsindstilling, han fik på Askov, at livet er værd at leve og at det skal leves i ansvar. Kort sagt – et menneske, der var positivt præget af sit højskoleophold.

Den anden samtale var en omtale af en ung mands ophold på en højskole forrige vinter. Forstanderen ville rage sin næse i alt. Maden var kedelig. Eleverne negative. Når de var til timer, ville de diskutere i stedet for at høre osv. Helt klart var det, at eleven hverken havde oplevet glæde eller livsvisdom – og derfor heller ikke var særlig begejstret for højskoletanken.

De to samtaler virkede så stærkt. De satte tankerne i sving. De fortalte mig, at højskolen er en verden af muligheder – eller umuligheder.

Der var ca. 35 år mellem de to omtalte højskoleophold, men er dette forklaringen?

Nej.

Dengang jeg selv var på højskole (1937–38) var langt de flestes højskoleophold som førstnævnte, men der var også enkelte repræsentanter for sidstnævnte. Det samme med nutidens højskolehold. Der er uhyre mange, der oplever et positivt højskoleophold, men sidstnævnte findes stadig – også på vor skole.

Derfor skerv jeg: *Højskolen – en verden af muligheder eller umuligheder*. Det må så blive vor opgave at finde mulighederne.

Og det er ikke altid let. De sidste 30–35 år har nemlig forandret Danmark fra bondesamfund til industrisamfund. Heri ligger en forandring i livsindstilling og livsindhold, der berører næsten alle forhold i tilværelsen – også højskolen.

Blandt disse er – *at vi alle skal have en uddannelse*. Vi har fået nye skolelove og flere kommer. Vi har fået nye uddannelsessystemer med nye krav om prøver og færdigheder m. m. Uddannelsen blev alfa og omega.

I alt dette stod højskolen udenfor. Den fik også nye love, og i formålsparagraffen står der, at dens formål er *almendannende* undervisning.

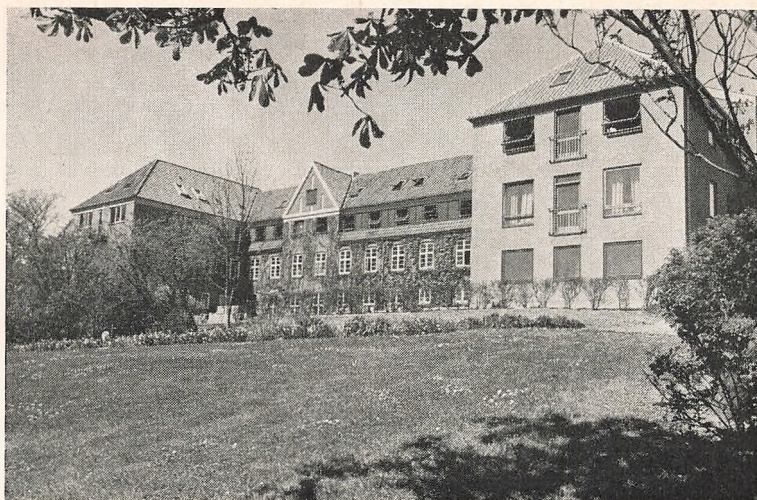
Heri ligger – for mig at se – den akutte mangel på højskoleelever i dag.

Almendannende undervisning står vistnok ikke som hovedbetingelse for et eneste fag i Danmark, der jo dog er højskolens fædreland.

I Indre Mission, KFUM og KFUK, dvs. de kredse, hvor vore skoler altid har hentet hovedparten af eleverne, er det samme gældende. »Vore børn skal have en god grunduddannelse og derfor skal de have realeksamen eller 10 kl. statskontrollerede prøver« siger der.

Heldigvis kom efterskolefolket med i dette

Højskolen
med den nye fløj

løb – og *det reddede efterskolen* og gjorde den til et begreb i uddannelsesbilledet.

Men højskolen kom ikke rigtigt med. *Almendannende* – det sagde ikke noget – og når kommende elever spurgte om mulighederne, måtte vi jo svare, at et højskoleophold ikke var direkte adgangsgivende til nogen uddannelse, men en forberedelse. Da forstod mange ikke betydningen af et højskoleophold. Hvor har jeg ofte hørt udtalelsen: Det er jo kedeligt at højskolen mangler elever, men nu har vore børn jo realeksamen – 10. kl. – erhvervsuddannelse – og så er højskolen jo ikke noget for dem. (Underforstået, at så kan de jo ikke lære noget på en højskole).

Hvor er det forkert. Højskolen har jo mulighed som ingen anden skoleform. Rettere, den har flere muligheder, som andre skoleformer ikke har.

Bare jeg kunne finde det rette ord for almindendannende – et nutidsord, der sagde det rigtige. Jeg tror, der skulle have stået: *forberedende* og *almendannende undervisning*, dvs. at højskolerne kunne give en forberedende undervisning, der havde gyldighed overfor uddannelsesfaktorerne. Sådan er det jo faktisk i dag. Mange institutioner ønsker, at deres vordende elever tager et højskoleophold. Blot at nævne:

sygepleje, forsorg, diakoni, barnepleje, børnehavelærerinde, HF osv. Her tæller højskoleudtalelsen stærkt ved optagelsen.

Men højskolen er også mere end forberedende undervisning i ordets snævraste betydning. Højskole er noget med livsholdning, og derfor en verden af muligheder. Tænk om vi kunne finde de rette veje i den frihed som højskoleloven giver os i dag. Jeg er ikke den rette til at kritisere de højskoler, der i dag har en meget løs undervisningsplan, og som synes at ordene *skal* og *må ikke* er grimme ord, der knægter menneskets frihed. Vi har nemlig lov til på vores skole at bruge disse ord – og gør det. Vi har lov at sige, at vi har en undervisningsplan, der sigter mod forskellige uddannelser, og at vi har mødepligt. Vi har ordensregler, der bl. a. forbyder øl. Vi har bibeltimer som altid i skolens 85-årige historie. Vi har morgen- og aftenandagt. Vi har foredrag, der er præget af kristen tankegang osv. Kort sagt igen: *Højskolen er en verden af muligheder – eller umuligheder.*

Vi skal bare bruge dem.

I 1848 svarede Grundtvig Madvig i Den Grundlovgivende Forsamling: Det er ikke her den (højskolen) skal være. Det er her den skal bære sine frugter. Her skal den vise sig. Det er

her den savnes. (Politikens Danmarkshistorie bind 11 s. 389).

Jeg tror, vi står i samme situation i dagens Danmark. Vi savner mennesker, der har det kristne livssyn, det livssyn, der sætter mennesket og medmennesket over det materialistiske.

Vi savner i dag mennesker, der har brugt blot 5 mdr. af deres liv til at være sammen med andre, opleve fællesskabet med andre, høre sammen om det, der har båret slægterne før os – og som helt sikkert også kunne bære fremad i det industrialiserede samfund.

Men.

Nutidens højskoleelever skal – som forhen – hentes fra de kredse, der er »landets børn«, dvs. de mennesker, der føler noget ved at være danske, der har ansvarsfølelse som slægtsarv, der ved, at der skal indsats til, for at et samfund kan bestå. Forhen var det gamle højskoleelever, der var foregangsmænd og kvinder i andelsbevægelsen, landboforeningen, husmandsforeningen, husholdningsforeningen, kvægavlsforeningen, skytte-, gymnastik- og idrætsforeninger, i sogneråd, menighedsråd, skolekommission og ikke mindst i religiøst arbejde.

Grundtvigs ord igen. Det er her de savnes – i dag. Grundmaterialet – ungdommen – findes stadig. Og vor tid har mange dygtige, flittige og ihærdige unge. Vi ældre – de ansvarlige – skal blot erkende vor fejlbedømmelse, *at uddannelse ikke er en ensidig opgave*, men en mangesidig.

Det er nemlig ikke nok at være faglig dygtig. Det er ikke nok at være ekstraudannet i sit fag, hvis det medfører, at alle andre ting er ligegyldige eller endog af det onde. Vor ensidighed har medført, at der råbes og skrives om frihed. Der bæres med plakater som aldrig før. Der diskuteres -ismer i timevis, og ungdom søger mening – eller forglemmelse – i narkotika, spiritus, fremmede religioners mystik, Jesusdyrkelse osv.

Det er som om man over alt dette har glemt højskolen i selve højskolens fædreland. Og alligevel står den og er rustet til dagens ger-

ning. Gode bygninger, gode forhold og gode lærerkræfter.

Vi skal igen sende vor ungdom på højskoler og ungdomsskoler. Disse skolers mål er stadig at dygtiggøre ungdommen og at vække forståelsen for de kristne livsværdier. De værdier, der i vor tid er nedvurderet i mange hjem, skolekredse og i særdeleshed hos vor lovgivende statsmagt. Kort sagt, der har aldrig været så stærk brug for højskolen, som i vor tid – vel at mærke – højskoler i Chr. Kolds og Grundtvigs ånd.

Det blev et langt indlæg – men det kan vist ikke gøres kortere. Den, der har læst det hele, vil vide hvad der er baggrunden.

Tbs. M.

NB. Ligesom jeg underskrev ringede telefonen. Det var en forespørgsel til jan. 1974.

Jeg anklager

Jeg anklager de unge – dem som skriger. Jeg anklager de mennesker, som vil skabe en ny verden ved at kaste sten, som vil bryde med det gamle uden at vide, hvad der skal sættes i stedet. Jeg anklager også dem, som hverken skriger eller kaster sten, men som ellers på enhver måde giver skrigere og stenkastere ret.

De har ret på ét punkt: Verden er syg. Men de har uret på et andet: Verden bliver ikke frisk ved skrig og stenkastning. Vold skaber vold. Blod, som flyder, får mere blod til at flyde. Derfor anklager jeg dem – fordi de, som vil være radikale, er ultra-konservative og følger menneskets urinstinkt, som har været dets ulykke fra tidernes morgen. Selv en baby kan skrigere, og selv småbørn kan kaste sten.

Men jeg anklager ikke blot dem, der skriger og kaster sten. Jeg anklager også dem, der ikke gør det. Dem, som knap nok gider at være tilskuere til tidens store og alvorlige

En Mester vi kender, der blot ved sit ord
 tog menneskers vilje til fange. –
 Han udsendte vidner og skabte et kor,
 der synger de evige sange.
 Han tændte en stjerne at stræbe imod,
 han formede viljer, fordi han er god. –
 De slumrende kræfter han satte i gang. –
 Hans livsånd lever i slægternes sang.

Af ham vil vi føres. – Hans levende ord
 skal være vor ledende stjerne.
 Fra alt, hvad vi møder af farer på jord,
 hans hånd os vil frelse og værne. –
 – I første disciple, der sad ved hans fod,
 i os har I sået en sæd, der slog rod. –
 Og nu er det os – det er mig – der skal gå
 hans vilje at fremme, hans udsæd at så!

Ludvig Meinild

drama, men som lader alt ske. Dem, som bare lever for øjeblikket, som nyder nuet og falder på knæ for tidens guder – sex og mammon. Dem, som synker ned i nydelsens og materialismens sump og trækker andre med sig. Jeg anklager dem for den belastning, de er for alt og alle i en verden, som er ved at gå under.

Men jeg anklager også mig selv, fordi de unge tager i arv fra min generation denne sindssyge verden. – Jeg er medskyldig i, at arven blev så dårlig. Men samtidig råber jeg til mig selv og til dem. Vær med i en ny revolution. En revolution ikke i det ydre, men i det indre, som består i en ny mentalitet, en ny ånd. En revolution, som ved, at verden

ikke kan reformeres, hvis ikke mennesker reformeres. Som ved, at den samme og Gudvillede revolution „gror“ nedefra. At spiren skabes i kontakten med himmelen, når sin det igen vendes opad, og evighedsdimensionen kommer med i billedet, når Gud befrier os fra lidenskabens jerngreb, og vi løftes op af den døde materialismes hænge-dynd.

– Revolution skabt af mennesker har blod i sine spor, og lidelse, sorg og nød. – Men revolution skabt af Gud betyder redningen for mennesket og for verden. Gud anklager os alle – og udfordrer os alle.

Hans A. Grydland
 i Sandar Menighedsblad, Norge.

Uddrag af dagsrapport fra Prag

Tirsdag den 13. marts.

Kl. 9,00 er vi parate til en rundtur i Prag – efter endt morgenmåltid bestående af horn til leverpostej og abrikosmarmelade.

De fleste af bygningerne i den ældste bydel er i barokstil, der er kendt for alle sine små nipsting. En del af bygningerne havde små hoveder af tyre og løver – de var et værn mod onde ånder.

Ved Moldau kører vi forbi et gammelt vandtårn fra middelalderen, ganske sort af os – en ensom repræsentant for en svunden tid.

Moldau har 14 broer i Prag. Vi kører over den ene – efter at have passeret musikcentret – i barokstil naturligtvis. Musik i Prag må være noget særligt.

Udsigt til Karlsbroen på venstre hånd og næsten oven over os nogle imponerende bygninger med en katedral i midten. Det er borgområdet, og derop skal vi. Efter en del sving – og efter at have passeret mindst 50 sporvogne – kommer vi forbi sommerresidensen for Ferdinand og hans hustru Anna. Denne bygning, Belvedere, er dog i renaissancestil. Umiddelbart herefter ligger Sct. Vituskirken. Om denne ligger borgen Hradschin. Vi gør holdt på et lille torv – næsten ved siden af en statue af Nepomuk, en munk, der blev myrdet af den sindssyge kong Wenzel. Guiden fører os ind gennem en smal trappegang til munkeklosteret Strachov, hvor der findes et gammelt bibliotek – med tusindvis af kunstfærdige bøger fra gulv til loft. Loftet har store og kunstfærdige kalkmalerier med motiver fra Biblen. I den ene ende er Det gamle Testamente samlet, i den anden Det nye Testamente blandet med billeder fra den lokale kristendomshistorie, bl. a. den hellige Ludmila, der var mor til Böhmens første kristne konge, der iøvrigt blev myrdet af sin broder. Et andet lokale havde på loftsbuen påkalket nogle ærvær-

dige kvinder. De var malet af en 80-årig munk, der ikke havde megen kendskab til kvinder. Karakteristisk for alle kalkmalerierne er, at alle kvinder har hans næse. Vi så et billede af ham og kunne konstatere, at det var rigtigt. Der var mange forskellige ting at se på, f. eks. var der en lille bog, ca. 1 centimeters størrelse, håndskrevet med små bitte fine bogstaver af en næsten blind mand.

Vi vandrer ned gennem gaden og kommer forbi det store Schwartzbergpalæ, hvis bygningsstil er ganske afvigende fra det vi tidligere har set. Det benyttes som museum for det militærhistoriske.

På modsatte side ligger den lille kirke Loreta. Vi havde ikke tid til at se den, men den skulle efter sigende være meget smuk.

Om Sct. Vitus kan jeg intet fortælle, udover at det er en meget smuk og stor kirke. Et mesterværk uden lige. En sådan bygning skal ses, den kan ikke beskrives.

Vi går fra kirken over slotsgården og kommer forbi en statue af en drage og en ridder, hvilket minder meget om Holstebros byvåben. Vi vender os om og ser vinduet, ad hvilken meget betydningsfulde mænd var kastet ud og ned i en mødding, hvilket resulterede i 30-års krigen.

Længere nede ad gaden ligger St. Georgskirken, som i bygningsstil minder meget om Viborg domkirke. Endnu et stykke længere ned og vi drejer op ad en smal sidegade. Her ved kommer vi op til Guldmagernes gade. En gade, hvis stil er noget ganske for sig selv. Bitte små huse med store skorstene. De blev bygget af Karl d. IV og skulle bruges til hans tjenerskab, men blev overdraget til nogle guldmagere i den tid alt stod i guldets tegn. I dag er det kun en turistattraktion.

Denne gade vil jeg altid mindes, da det er her jeg bliver bagefter med køb af souvenir og mister helt kontakten med de andre. Jeg fortsætter ned ad gaden, men finder intet

tegn eller spor af mennesker fra Nr. Nissum højskole.

Vi kommer ligeledes ned at se den katolske St. Nikolas kirke, på hvilken man har forsøgt at kopiere kuplen på St. Peters kirken i Rom.

I dagens løb bliver også andre kirker besøgt. Mørke, rigt udsmykkede og med mange helgenbilleder og -statuer. Ved en fejltagelse kommer vi ind i en gyde, hvor fattigdommen skrider ud fra kroge og afskallede mure. Et godt billede at tage med hjem mellem al den pragt, guiden har vist os.

Kl. 17 mødes vi alle under det astronomiske ur – og hører det slå. 2 små døre åbnes, og ud kommer de 12 apostle én efter én.

Herefter har vi atter guide på. Der bliver nu en slags repetition af seværdighederne i den gamle bydel.

På vej mod udsigtspladsen er en hel del sving. Holger, vor chauffør, elsker bakker og kører godt til i svingene. Vi andre og guiden klamrer os til sæderne, mens Arne næsten liggende klamrer sig til, hvad han kan få fat i deroppe foran, alt imens hans råber »moar«!

På udsigtspladsen ville vi have haft en mægtig udsigt over Prag, hvis her ikke havde været så diset, som det var tilfældet.

Vejen går nu hjemad mod hotellet og aftensmad. Hvad den bestod af, husker jeg ikke. – Aftenen er til fri disposition. Nogle tager ud, andre bliver hjemme og får kaffe hos Mogensen og Arne.

Trætte og mætte af indtryk går vi i seng.

Anette.

SÆRLIGE HILSENER VED ELEVFESTEN

Hjertelig til lykke med 85 årsdagen. Mine bedste ønsker og Guds velsignelse over dagen og fremtiden for Nr. Nissum Høj- og Efterskole, med tak for mange gode timer på vor gamle skole.

Jensine Jensen, Nr. Nissum.

Hjertelig hilsen til alle, især 48'erne.

Thomsen og Flugt.

Birkely, den 15. juni 1973.

Kære alle!

Vi vil ønske jer en rigtig god elevfest, indvielse og jubilæum. Vi håber, I får mange gæster og godt vejr. Vi kan desværre ikke komme i år heller, vi har fastlagt familieweekend i Tisvildeleje, så det er meget kedeligt, det lige blev samtidig, men vi regner med at tage til Remmerstrand i næste måned, så kommer vi op og besøger jer. Håber, der er nogen hjemme.

Kærlig hilsen fra os alle fem her.

Dora og Børge Svendsen Tune.

Da mit hold i år fejrer 50 års jubilæum, vil jeg gerne sende en hilsen og lykønskning, da jeg er forhindret i selv at være til stede. Jeg mindes endnu med glæde den sommer for de mange år siden. De hjerteligste hilsener til vor daværende forstander Ludvig Meinild og lærer Kaag, samt alle kammerater, der er til stede fra sommeren 1923. Det nuværende forstanderpar og lærerstaben ønskes alt godt i tiden fremover.

Maren Frederiksen, f. Christensen (1923).

Modtag de hjerteligste lykønskninger i dagens anledning med tak for de svundne dage og ønsket om Guds velsignelse fremover.

Aase Rossander Sørensen (1931)

✧ Højskolepost

Vore møder:

28. aug. Bording. Ths. M.

Jubilæumsindsamling

Anne Marie Mejdahl 50. Harald Riberholt (28-29)
10. Edith og Peter Roesgaard 300.

Hermed kvittering og hjertelig tak!

Nogle fra sommerskolen 1941

var søndag d. 3. juni samlet i lærerparret Sofie og Gunnar Rasmussens hjem, Agersted v. Dronninglund. Adskillige tanker og minder blev drøftet, et rigt samvær oplevede vi. Hyppigt emne var oplevelser fra sommerskolen 1941.

Vi sender vor gamle og fremdeles ungdomsfriske skole, fraværende kammerater, daværende og nuværende arbejdere på NNH & NNE hjertelig hilsen, stor tak og gode ønsker fremover, for tid og evighed.

Lis og Elmer Christensen. Rikke Thorsted. Asta Løsmar. Marie og Axel Hornstrup. Henry og Anna Marie Markussen. Margrethe og Oskar Nielsen.

BEMÆRK

Højskolekursus 4 mdr. fra sept. — Højskolekursus 5 mdr. fra januar

Anna Kuhr + Vivi og Mette. Gulle og Hans Dalsgaard. Flora og Jens Nørgaard Nielsen. Alma og Gunnar Olesen. Margrethe Østergaard (Nusse). Kamma og Svend Jensen. Sofie og Gunnar + Ninna og Kaj. Laurits Kaag.

Guldbryllup og følgerne deraf

Tak for den store gave, som I sendte os til vor guldbryllupsfest! Jeg er glad for gaven, som jeg tager imod som en venlig ihukommelse af min deltagelse i skolens liv gennem mange år.

Men jeg ved også at skolen har brug for venner, som ikke er indstillet på at få — *men derimod at give gaver.*

Kan vi så ikke godt begge parter — *skolen og vi her* — glæde os over gensidig gave, når jeg hermed sender en check til skolen?

Det glæder os at efterskolen trives godt, men vi håber meget at også højskoleafdelingen må leve. Højskoletanken er for god til at vort folk har råd til at kaste den bort.

Vi havde en skøn festdag sammen med vore mange børn og børnebørn, og nogle dage senere sammen med venner og naboer. Vi er raske og har det så godt som alderen tillader.

Kærlig hilsen

Edith og Peter Roesgaard.

* Adresseforandringer

- 71-72 Frk. Eva Juhl Jensen, Klinkby Alderdomshjem, 7620 Lemvig.
70-72 Frk. Marie Jespersen, Skyggevej 52a, 7441 Bording.
70-71 Frk. Susanne Kirkegård Pedersen, Flynder, 7660 Bækmarksbro.
69-71 Frk. Ellen Vester, Rønde Højskole, Skolevej 2, 8410 Rønde.

- 1969 Fru Thea Olsen, Bygmarken 11, K. Sonnerup, 4060 Kirke Såby.
1966 Frk. Anette Jakobsen. — Fru Anette Skovgård, Ny Hougård, Sahl, 7830 Vinderup.
1966 Frk. Birthe Køhlert, Brøndbyøster Torv 86, 1. th., 2650 Hvidovre.
63-64 Mogens Birkmose, Bygmarken 1, 6972 Grønbjerg.
63-64 Peder Birkkjær, Skærskovvænget 4, Funder Kirkeby, 8600 Silkeborg.
1962 Fru Birgit Sørensen. — Fru Birgit Clausen, Snavevej 10, 5632 Flemløse.
60-61 Ernst Hoffman, Ørnevej 12, 6880 Tarm.
56-57 Johannes Bjerrum, Fredsø, 7900 Nykøbing M.
1956 Fru Ingrid Højgård Pedersen, Terosevej, 7800 Skive.
49-50 Oskar Christensen, »Godrum«, Hjøllund, 7362 Hampen.
47-48 Niels Ove Sørensen, Højtoftevej 11, Tapdrup, 8800 Viborg.
45-46 Niels P. Vester, Valmuevej 21, Resen, 7800 Skive.
43-44 Harry Johan Svendsen, Solsikkevej 5, Mejdal, 7500 Holstebro.
1938 Fru Agnes Jørgensen, Gl. Landevej 74, Kauslunde, 5500 Middelfart.
33-34 Fru Elisabeth O. Skræddergård, Anlægsvej 48, 7600 Struer.
1932 Frk. Ingrid Maae, O. V. Hansensvej 5, 7600 Struer.
29-30 Georg M. Olesen, De gamles Hjem, Brandborg, 7660 Bækmarksbro.

Udgivet af Nr. Nisum Højskoles Elev- og Venneforening. — Redigeret af forstander Ths. Mogensen.

CHRISTENSENS BOUTRYKKERI: STRUER 25657

101 577E ALLE 101
STATENS PÅD STUDIEKONTROL
MR O KRISTENSEN